

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inerati peti vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kaniževa ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 28 — CELJE, celjsko uredništvo: Stromsayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškova trg 5. — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.381

Med lovom in politiko:

Rezultati Cianovega obiska na Belju

Uradni komunikacije o političnih razgovorih grofa Ciana in dr. Stojadinovića — Grof Ciano je ponoči zapustil Beograd in odpotoval v Rim — Italijani so z rezultati zadovoljni

BEograd, 22. jan. AA. O obisku italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Jugoslaviji je bil izdan naslednji službeni komunikat:

Prijateljski obisk italijanskega ministra za zunanje zadeve grofa Ciana pri predsedniku jugoslovanske vlade in ministru za zunanje zadeve dr. Milanu Stojadinoviću je dal možnost za vsestransko izmenjavo mnenj, ki je bila prežeta z največjo pripravnostjo.

Oba državnika sta mogla tudi ob tej priliki ugotoviti z zadovoljstvom popolno funkcioniranje, kakor tudi srečne posledice italijansko-jugoslovanskega pakta z dne 26. marca 1937, ki je eden osnovnih elementov politike obeh držav.

Istočasno sta oba državnika razpravljala o položaju v raznih delih Evrope, ki se tičejo Italije in Jugoslavije ter sta ugotovila skupno voljo, da obe državi nadaljujeta in poglobita svoje sodelovanje v interesu konsolidacije miru in reda v tem delu Evrope s sporazumi z vsemi zainteresiranimi državami, kakor tudi v zvezi z manifestacijami v državah, ki so sosedje Jugoslavije, katere manifestacije so v Jugoslaviji našle ugoden odmev. V to sodelovanje Italija prinaša konstruktivnega duha osi Rim-Berlin.

Ob tej priliki sta oba državnika razpravljala tudi o gospodarskih vprašanjih ter sta ugotovila, da se gospodarstvu obeh držav dopolnjujeta in da obstajajo tudi na tem področju velike in široke možnosti, ter sta zato obe vladi sklenili, da bosta v čim tesnejšem stiku delali na novem ustvarjanju.

Beograd, 23. jan. AA. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je priredil večerj na čast italijanskemu znanjencu ministru grofu Ciano in v Petroviću, ki so mu prisostvovali poleg gosta tudi predsednik vlade dr. Stojadinović, veleposlanik Butti, šef kabineta italijanskega ministra Natali in drugi.

Beograd, 23. januarja. e. Italijanski zunanji minister grof Ciano je sredi ob 0.10, prirčno pozdravljen, zapustil prestolnico.

Ciano so spremlili do perona ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović, italijanski poslanik Mario Indelli, nemški poslanik von Heeren, madžarski poslanik Besenyei, albanski poslanik Tahir Stira, prometni minister dr. Spaho, notranji minister Acimović, prosvetni minister Jovanović, minister pošte in brzojava Kujundžić in minister na razpoložanju Gjura Janković. Ko se je grof Ciano po-

javil na peronu, je godba zaigrala »Glovinazzo«, člani JRZ so pa vzklikali Musoliniju, Ciano in Italiji. Slovo dr. Stojadinovića od Ciana je bilo precej dolgo in prirčno; z obraza grofa Ciana je bilo brati, da zapušča prestolnico zelo zadovoljen in z najlepšimi vtisi. Z njim vred so odpotovali tudi člani njegovega spremstva.

Komentarji italijanskega tiska

Rim, 22. jan. e. Po sestanku grofa Ciana in dr. Stojadinovića italijanski tisk v poročilih svojih posebnih dopisnikov poudarja, da je sestanek dosegel vse, kar se je pričakovalo od njega. Ob tej priliki tudi listi prinašajo izčrpana poročila o dosedanjih rezultatih vzajemnega gospodarskega in kulturnega sodelovanja in v zvezi s tem poudarjajo, da bodo za nadaljnje poslovanje gospodarskih odnosov med obema državama pokrenjene razne iniciative, med katerimi je zlasti pomembna ta, da bo italijanska vlada dala cene kredite za olajšanje nakupa italijanskih industrijskih proizvodov s strani jugoslovanskih interesov. Glede kulturnega sodelovanja, kateremu se bo posvečala posebna pažnja, poudarjajo italijanski listi, da bo na univerzi v Rimu in morda še na kakšni drugi univerzi ustanovljena stolica jugoslovanskega jezika in književnosti in da bo povečano število štipendij, ki jih je doslej dajala italijanska vlada jugoslovanskim študentom na italijanskih

univerzah. Dosedaj je bilo vpisanih na italijanskih univerzah 127 jugoslovenov. V Beogradu bo otvorjena italijanska knjižnica, v kateri bo stalna razstava italijanske umetnosti in obrti, naposled pa bo v Beogradu odprt tudi italijanski turistični urad.

Glavni urednik tržaškega »Piccola« Mario Nordi v svojem poročilu iz Beograda poudarja, da so imeli razgovori na Belju kakor tudi vsi prejšnji sestanki grofa Ciana in dr. Stojadinovića samo pozitivne in koristne rezultate. V svojem poročilu med drugim pravi:

V krogih, ki so blizu grofu Ciano in dr. Stojadinoviću, se doznava, da so se razgovori na Belju vodili v duhu največje pripravnosti in da so v atmosferi vzajemnega zaupanja razpravljali o vseh aktualnih problemih mednarodne politike. Podrobno so proučili vsako vprašanje, na katerem sta direktno zainteresirani Italija in Jugoslavija. Tri cele dneve sta bila oba državnika v stalnem prijateljskem stiku in sta tako uporeabila svoj čas za koristne razgovore. Vrednost tega prijateljskega sestanka je ravno v tem, da ni bil omejen samo na diplomatske razgovore, v dvorcu na Belju, temveč so se razgovori vodili tudi med odmorom pred in po lovu. Svečanosti na Belju in manifestacije italijansko-jugoslovanskega prijateljstva ob priliki otvoritve razstave italijanske knjige potrjuje, da obstoje ozke vzajemne politične, gospodarske in kulturne vezi, ki utrjujejo solidarnost in sodelovanje obeh prijateljskih narodov.

Ob dvajsetletnici

Jubilej dvajsetletnice obstoja naše krajevine je prešel lani v decembru skoraj neopaženo. Prirejenih je bilo sicer nekaj svečanosti v proslavo te obletnice, toda nobena teh prireditev ni izšla iz okvira stereotipnih proslav 1. decembra v prejšnjih letih. Tudi naše prosvetne ustanove širom države se zdi, kakor da so popolnoma prezrle, da je poteklo dvajset let, odkar smo se otresli tujega jarma in se udeležili v svobodno in neodvisno državo. Povsod drugod po svetu se tako jubileji praznujejo z velikim aplombom. A pri nas? Niti ena publikacija v proslavo tega velikega dogodka ni izšla ne v Beogradu, ne v Zagrebu, ne v Sarajevu, ne v Splitu, ne v Skoplju! Edino Ljubljana je v tem oziru častna izjema. Tu je kulturna in socialna revija »Misel in delo« posvetila tej znameniti obletnici svojo 12. številko, ki je izšla pod naslovom »Ob dvajsetletnici Jugoslavije« kot monografija, obsegajoča 370 strani. Je to edina edicija, ki je bila doslej izdana v naši državi ob dvajsetletnici našega osvobodjenja in uedinjenja! In ugotoviti moramo, da je ona v čast onim, ki so jo izdali. Uredil je knjigo dr. Branko Vrčon, sodelovali pa so: dr. Alojz Gradnik, dr. Niko Zupanec, Božo Borštnik, dr. Bogomil Vošnjak, dr. Ernest Turk, Marko Marković, dr. Prvoslav Grisogono, Vekoslav Spindler, dr. Frah Ilesič, Vojislav Bogičević, Rasto Pustoslavsek, dr. Gorazd Kušej, dr. Stefan Sagadin, Božidar Borko, Josip Ribičič, dr. Lavo Čermelj, Josip Breznik, Gustav Šilih, Engelbert Gangl, dr. Anton Melik, dr. Stojan Bajič, Ilija Perić, dr. Alojz Zalokar, dr. Crtomir Nagode, Milan Rakovec, dr. Vasilij Rundo in Jelo Jančič. Uvodne besede je napisal urednik dr. Branko Vrčon, ki v svojih izjavah izlasti poudarja dvojce: 1. da »se publikacija »Misel in delo« ob dvajsetletnici Jugoslavije ne predstavlja kot zbornik s popolnim precezum vsega našega življenja v poslednjih dvajsetih letih, temveč samo kot jubilejni zvezek revije, ki hoče s stvarnimi prispevki avtorjev iz raznih krajev naše države prispevati svoj delež k čim pravičnejši presoji dosedanjega razvoja« in 2. da »vse avtorje druži v nevidno povezano skupnost pozitiven odnos do države, ki jim daje možnost, da se tudi najbolj kočljivih problemov dotikajo z ono kritičnostjo, ki je vseskozi ustvarjajoča.«

Prvi del, ki nosi naslov »Iz bojev za našo samostojnost«, vsebuje te-le članke in razprave: »Ko smo pripravljali pot«, »Pojav obnove jugoslovanskega obnove XX. stoletja«, »O naši mafiji«, »Pod skrbstvom Avstrije«, »Jugoslavija v emigraciji«, »Naši vojni dobrovoljci«, »Udeo dobrovoljca v oslobodilačkom ratu«, »Na terenu londonskog pakta«, »Od meške deklaracije do Jugoslavije«, »Ekstenza zagrebke univerze v Ljubljani (1907—1909)«, »Pregled prilika Bosne i Hercegovine 1878 do 1918«, in »Dr. Ante Trumbić«. V drugem delu pod naslovom »Dvajset let v »Misl«« so ti-le sestavki in razprave: »Osnove i evolucija jugoslovanske spolne politike«, »Naš ustavni razvoj«, »Vprašanje naše upravne ureditve«, »Slovenska kultura v Jugoslaviji«, »Naše mladinsko slovo v svobodi«, »Bilanca našega naroda za mejanje«, »Nekaj statistike in pripomba k razvoju naše srednje škole«, »Razvojna slika naše ljudske škole«, »Razvoj in delo sokolske organizacije«, »Populacijski problemi Jugoslavije v dobi 1918—1938«, »Naša socialna politika«, »O razvoju službe zbrinjavanja nezaposlenih v Jugoslaviji«, »Križi in težave jugoslovanskega zdravstva«, »Naša komunikacijska mreža, njen razvoj in dopolnitev«, »Dvajset godina Crne gore u novoj državi«, »Država kao kulturni problem«, »Tri Jugoslavije« in »Od nacionalne k državljanski vzgoji«. Temu delu je uredniški odbor pridelal »Sklepe misli«, v katerih poudarja med drugim: »V svobodi, kakor se zdi, se nismo še znašli. Podobni smo človeku, ki ga po dolgi tami slepi sončni dan. Preveč smo bili navdušeni nasproti konkretnim političnim, socialnim in gospodarskim nalogom, s katerimi nas je zasula svoboda in z njimi prevladala na nas tudi vsa odgovornost. Morda smo bili preveč navdušeni, da so nam drugi vladali in drugi za nas skrbeli. Le kot dedščino preteklosti si moremo namreč nalogati trditve, da v svobodi nismo dobili, kar bi po pravici morali. Pravilo pa bi bilo treba reči, da nismo znali uresničiti, kar poglašamo za svoje pravice, kakaj osnovni pogoj za to je nedvomno uveljavitev v državi, ki je po svojem temelju naša narodna država.« Iz povedanega je razvidno, da je vsebina knjige »Ob dvajsetletnici Jugoslavije« pestra, bogata in zanimiva. In nje voje duh iskrene in vdane ljubezni do nacionalne države in brezpogojne privrženosti pravi in nepovtorjeni jugoslovanski ideji. Zato bi morala biti knjiga »Ob dvajsetletnici Jugoslavije« v vsaki naši narodni hiši in ne smela biti le pogrebnišnica nobene knjižnice naših nacionalnih društev. Pripravi smo, da ta naš apel ne bo ostal brez uspeha, ker poznamo patriotizem naših ljudi in naših organizacij. Knjiga stane 80 din in se dobiva v upravi revije »Misel in delo« na Gospodarski cesti 41, ali pa v Tiskovni zadrugi v Šalzburgovi ulici. K vsaki knjigi se do posreduje.

Barcelona se pripravlja na obrambo

Okrog mesta grade močne utrdbe — Vse prebivalstvo pomaga vojaštvu

Perpignan, 23. januarja. AA. Havas. V španskih republikanskih krogih krožijo glasovi, da je Azana zapustil Barcelono, ter odpotoval v neznani smeri. Splošno smatrajo, da je Azana odpotoval v Valencijo ali Madrid. Vlada je odredila, da se utrjuje vsi vrhovi v okolici Barcelone enako, kakor je utrjena okolica Madrida. Noč in dan kopljejo rove v okolici in predmestjih Barcelone.

Barcelona, 23. januarja. AA. Reuter: Katalonska vlada je izdala odredbo, da morajo biti ta teden vse trgovine in vse tovarne, ki niso v vojaških rokah, zaprte ter da morajo biti vsi delavci mlajši od 50 let ter vse žene nad 18. in 40. letom na razpolago vojaškemu oblastem. Izjeme veljajo za osebe, zaposlene v vojnih tovarnah, bolnicah in trgovinah z življenjskimi potrebščinami kakor tudi za prometno osebje.

Lerida, 23. januarja. AA. Reuter: nacionalisti trdijo, da so se nocoj njihove čete približale Barceloni do 15 milj. 150.000 falangistov je prekorajlo reko Llobregat ter začelo oblegati Manrezo. Nacionalne čete so zasedle v toku noči mesti Capelades in Cardelo. Čete generala Munos Grasesa napredujejo proti cesti, ki vodi v Seo de Urgel in nemara-

vajo odrezati Barcelono od inozemstva. Barcelona, 23. januarja. AA. Snoči ob 23. uri je bil ponovno dan znak, da se približujejo sovražna letala. Kmalu se je pojavilo 11 bombarderjev ter se je dolgo v noč slišalo pokanje bomb in streljanje protiletalskih baterij.

Barcelona, 23. januarja. AA. Nacionalistična letala so večerj bombardirala petkrat Barcelono. Pri bombardiranju se sodelovalo 16 tromotornih bombnikov, katere je spremljalo več lovskih aparatov. Ubilih je bilo 40, ranjenih pa 70 oseb.

Burgos, 23. januarja. AA. Francove radijske postaje poročajo, da so frankovci zavzeli kraje Sedes, Santedro de Rigas, Santu Madaritu in Saturnino, ter prekorajli reko Noyo. Včeraj so napredovali okoli 9 km. Na severnem delu bojišča so zavzeli vas San Judo ter zelo močne postojanke ob reki Segre in Llobregas. Dosegli so cesto med Solsono in Seo de Urgelom.

Pariz, 23. januarja. e. Zunanji minister Bonnet, ki tri dni ni imel nobenih razgovorov z Daladierom, je včeraj obvestil ministrskega predsednika o zadnjih dogodkih, zlasti o napredovanju nacionalistov proti Barceloni. Razgovor je trajal 45 minut.

Ukrepi proti irskim teroristom

Strogi ukrepi za varnost ministrov

London, 23. jan. e. Policija v Manchesteru je našla večjo množico eksplozivnih snovi in je v zvezi s tem aretirala dve ženski, ki sta obtoženi zaradi kršitve zakona o eksplozivih.

Zaradi atentatov po raznih krajih v Angliji je Scotland Yard uvedel posebne varnostne ukrepe za predsednika vlade in nekatere ministre. Doznajajo, da je po-

licija, ki varuje v Chequers poslopje ministrskega predsednika, oborožena in patrolira po vsej okolici ter strogo nadzira vse vhode v njegovo hišo. Pojačena je bila tudi varnostna služba za ministra Harra in Mac Donalda. V Manchesteru je policija izročila sodišču nekega moškega, pri katerem je našla eksplozivne snovi.

V Sofiji so odkrili tajno radijsko postajo

Sofija, 23. jan. e. Čeprav ni bilo izdano nikakoli službeno poročilo, se doznava, da je bila snoči odkrita tajna radijska postaja, ki je oddajala že od 27. novembra dalje. Postaja je oddajala na kratkem valu 29 običajno med prvo in četrto uro jutraj. Imenovala se je konstitucionalna radio-postaja. V svojih oddajah je zahtevala popolno spoštovanje trnovske ustave in so bili govori naperjeni proti vladi Kjuselvanova. Zatrjujejo, da je bila postaja odkrita v hiši nekega sofijskega odvetnika.

Borzni barometer pada

New York, 23. jan. AA. Stefani. Konec minulega tedna je v Walstreetu zabeležen nov padec vrednostnih papirjev za 1 do 5 točk. Ta padec se pripisuje negotovosti v mednarodnem položaju. Najbolj so padli papirji metalurških, letalskih, električnih in železniških podjetij.

Žrebanje skupin za svetovno prvenstvo v hokeju

Bruselj, 23. januarja i. V hotelu Atlanta je bilo včeraj žrebanje skupin za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, ki bo od 3. do 12. februarja v Curihi in Bazlu. Na tekmovalju bo sodelovalo 14 držav, ki so razdeljene na 4 skupine. V A skupini igrajo Nemčija, USA, Italija in Finska, v B skupini Češkoslovaška, Švica, Letonka in Jugoslavija, v C skupini Kanada, Poljska in Nizozemska, v D skupini Anglija, Madžarska in Belgija.

A in B skupini bosta tekmovali v Bazlu, ostali dve pa v Curihi. Iz vsake skupine bosta prišla v semifinale oba prvoplasirana, rezultati semifinala pa ne bodo veljali tudi za finale, kakor na dosedanjih prvenstvih.

General Phala bo odstopil?

Praga, 23. jan. e. General Phala se danes ali jutri vrne v Prago, kjer bo podal poročilo o razgovorih z ministrom Vološinom in Revajem. V zvezi s tem krožijo po Pragi vesti, da bo general Phala podal ostavko, toda v tujakšjih političnih krogih to kategorično demantirajo.

Huda eksplozija v japonskem rudniku

Tokio, 23. jan. g. V rudniku Ohnouchi v provinci Fukuoka je nastala eksplozija, ki je porušila skoraj ves rudnik. Dosedaj so izkopali 65 mrtvih in ranjenih. 70 rudarjev pa je še zasutih in ni upanja, da bi jih rešili.

Sukuoka, 23. januarja. AA. Reuter: V rudniku Midajako je nastala strahovita eksplozija. 65 rudarjev je bilo živih zasutih.

Csaky bo poročal v parlamentu

Budimpešta, 23. jan. e. Odbor za zunanje zadeve v madžarskem parlamentu je sklican za 26. t. m. Zunanji minister grof Csaky bo pred odborom podal svoje poročilo o rezultatih svojega obiska v Nemčiji. Za sestanek zunanje-političnega odbora vlada v madžarskih političnih krogih veliko zanimanje, ker mislijo, da se je Csaky razgovarjal o najvažnejših stvareh, ki zanimajo madžarsko javnost.

Imredy inspicira

Budimpešta, 23. jan. AA. MTL. Predsednik vlade Imredy je obiskal danes Mukačevo in Užhorod, kjer ga je prebivalstvo navdušeno pozdravilo. V Mukačevo je predsednik vlade obiskal kraje, kjer se vidijo še danes sledovi češkega napada. V Mukačevo je Imredyja pozdravil poslanec Vozary, kateremu se je Imredy zahvalil v imenu madžarske nacije za odpor prebivalcev Mukačeva proti nepričakovani češki ofenzivi. V bližini Berezasa je predsednik vlade obiskal taborišče, v katerem je 500 beguncev iz Podkarpatske Rusije.

Angleški pomorski manevri

London, 22. januarja e. Včeraj so se pričeli na Atlantskem oceanu in na Sredozemskem morju manevri angleškega brodogradništva, ki bodo trajali sedem dni. Namen teh manevrov je napad na Gibraltar z obeh strani. Gibraltar bo v prihodnjih dneh več noči v temi.

Zopet obsedno stanje v Jeruzalemu

Jeruzalem, 23. januarja e. Zaradi umora židovskega trgovca, ki so ga ubili Arabci, je proglašeno v Jeruzalemu obsedno stanje za 24 ur.

Borzna poročila.

Curia, 23. januarja. Beograd 10.—, Pariz 11.60, London 20.60, New York 44.4375, Bruselj 74.80, Milan 23.30, Amsterdam 240.57, Berlin 177.25, Praga 15.15, Varsava 88.50, Bukurest 3.25.

Letalski velefilm XX. stoletja, ki je zadivil vsakega gledalca!
Veličastna pesem stroja in človeka! (Dialog v nemškem jeziku!)

Clark Gable — Myrna Loy — Spencer Tracy

KINO MATICA 21-24 Danes ob 16., 19. in 21. uri

DNEVNE VESTI

— Naši delavci silijo v inozemstvo na sezonsko delo. Poročali smo, da je bila v Murski Soboti pri javni borzi dela anketa v zvezi z zaposlitvijo sezonskih delavcev v Nemčiji. Borzi dela v Murski Soboti, pod katero spadajo srez Murska Sobotica, Dolnja Lendava, Ljutomer, Čakovec in Prelog se je prijavilo že več sto delavcev in delavk tudi iz raznih krajev Hrvaške, Bosne, Hercegovine in Dalmacije, ki bi radi v Francijo in Nemčijo na sezonsko delo. Borza dela obvešča interese, da ne more zaposliti niti doma, niti v inozemstvu nobenega delavca iz drugih srezov, ki ne spadajo v njeno področje. Koliko delavcev bo mogla zaposliti letos v inozemstvu še ni znano.

— Vprašanje Pokojninskega zavoda za Bosno. Po uredbi o razširjenju Pokojninskega zavoda na vse državo bi morala dobiti tudi Bosna svoj Pokojninski zavod s sedežem v Sarajevu. Ustanovitve tega zavoda pa ovira v prvi vrsti pokojninski zavod v Beogradu, ki bi rad svojo kompetenco razširil tudi na področje Bosne in Hercegovine in tako naj bi bila v Sarajevu samo njegova podružnica. Proti temu so pa nastopile vse gospodarske organizacije ter organizacije privatnih nameščenecv Bosne in Hercegovine.

Sokoli! Posečajte in podpi- rajte Sokolski kino v Šiški!

— Veliko zanimanje za svetovno razstavo v New Yorku. Putnik je prevzel v naši državi organizacijo skupnih potovanj na svetovno razstavo v New Yorku. Potovanje bo trajalo približno pet tednov in interesi se v prvi vrsti zanimajo koliko bodo znašali stroški, odnosno ali bo mogoče vzeti seboj toliko denarja. Putnik se je že pred dvema mesecema obrnil na Narodno banko s prošnjo, naj bi dovolila izjemoma vsakemu našemu državljanu, ki bi si hotel ogledati svetovno razstavo v New Yorku, da vzame s seboj v dolarjih vsaj 15.000 din, kar bodo najmanj toliko znašali stroški. Zanimanje za svetovno razstavo v New Yorku je pri nas že zdaj veliko.

— Zavarovanje delavcev in nameščenecv v novembru. V novembru je bilo zavarovanih pri vseh Okrožnih uradih SUZOR-a 728.481 delavcev in nameščenecv, od teh 543.330 moških in 185.151 žensk. V primeru z oktobrom je nazadovalo število zavarovancev za 9068, v primeru z novembrom predlanskega leta je pa naraslo na 18.923. Največji absolutni porast v primeru z novembrom predlanskega leta izkazuje gradnje železnice, cest in vodnih naprav in sicer 4807, gozdno žagarska industrija za 3592. Največji absolutni porast zaposlitve izkazuje OUZD v Beogradu in sicer za 8516, v Osljeju za 7873, v Ljubljani pa za 2696. Povprečna dnevna zavarovalna mezda je znašala lani v novembru 24.15 in se je povečala v primeru z novembrom predlanskega leta za 84 par, v primeru z oktobrom lanskega leta je pa padla za 12 par. Celokupna dnevna zavarovalna mezda je znašala v novembru 439.90 milijonov proti 448.01 v oktobru odnosno 413.56 milijonov v novembru predlanskega leta. Porast v primeru z novembrom predlanskega leta znaša 6.36%.

KINO SLOGA — Tel. 27-30
ob 16., 19. in 21. uri

V ZARJI SLAVE
La Jana, Vera Bergmann, Ernst Fritz Führlinger
RAZKOŠNA FILMSKA REVUJA

— Premestitev v carinski službi. Dosedanji šef carinskega oddelka pri finančni direkciji v Ljubljani finančni svetnik G. Dragoljub Ljubič je bil imenovan za šefa glavne carinarnice na Sušaku, kamor je že odpotoval. G. Ljubič sicer ni bil še dol, go v Ljubljani, a se je bil že dobro življal v naše razmere in si pridobil mnogo prijateljev, ki ga bodo kot izredno simpatičnega, dobrodušnega in prijaznega moža težko pogrešali. Globoka vrzel je nastala z njegovim odhodom in tukajšnji carinski službi, saj je bil G. Ljubič svojim podrejenim uradnikom dober in pravičen šef. Na novem službenem mestu mu želimo obilo sreče. Za šefa carinskega oddelka pri finančni direkciji v Ljubljani je bil imenovan višji svetnik finančnega ministarstva G. Živko Mihajlovič.

— Bolgarski vojaški ataše v Beogradu umrl. V Sofiji je umrl v soboto zvečer vojaški ataše v Beogradu generalstabin podpolkovnik Veličko Dobrinov. Božične praznike je preživel v Sofiji pri svojih, kjer je zbolel. Pokojnik je bil rojen v Sofiji, vojaško akademijo je dovršil v Rusiji in med svetovno vojno je bil podporočnik. Po vojni je pa dovršil še generalstabsko akademijo. V Beogradu je imel mnogo prijateljev, ki jih je njegova prerana smrt globoko pretresla.

— Mariborski mali harmonikarji v Kri. zevcih. Hrvatska citalnica v Križevcih je pripravila gostovanje mariborskih malih harmonikarjev, ki priredijo tam koncert 4. februarja pod vodstvom svojega dirigenta G. Susteršiča.

— Lipski pomladni sejem 1939 se vrši tokrat od 5. do 13. marca, in sicer vzorčni sejem od 5. do vključno 10. marca, veliki tehnični sejem z gradbenim sejemom od 5. do vključno 13. marca.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo, večinoma oblačno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Dubrovniku, Kumboru, Visu, ponovi pa v Ljubljani. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku in Kumboru 15, v Splitu 13, v Beogradu in na Rabu 10, v Ljubljani 9.4, v Sarajevu 9, na Visu 7, v Mariboru 4.6, v Zagrebu 4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 757.3, temperatura je znašala 6.4.

— Vlom v tovarno. Oni dan ponoči je bilo vlomljeno v tovarno Alojza Kristjana v Zupah pri Begunjah na Gorenjskem. Vlomilci so odnesli zavitek sukna svetlo-

rumene barve in veliko odedo, v skupni vrednosti nad 3000 din. Vlom je bil takoj prijavljen orožnikom, ki so vlomilcem že na sledu.

— Poskusek ubij ali samomor? Včeraj zjutraj so prepejali v Zagrebu v bolnici kuharico pri gostilničarju Ivanu Majcnu, Josipino Rogić, ustreljeno v glavo. Njeno stanje je zelo težko. V bolnici so komaj spravili iz nje nekaj besed. Gostilničar Majcen trdi, da se je Rogićeva sama ustrelila. V isti hiši stanuje ga. A. Spende, ki je bila v kuhinji, ko je počil v Majcenovem stanovanju strel. Rogićeva trdi, da je streljal na njo Majcen in sicer ko je bil pijan. Baje je bila Rogićeva najljubša vanj in ko je stihala, da se ženi, je bila vsa iz sebe. Majcen bo na policiji zaslišan.

— Umorilna hotela ubiti zdravilnika. Znamo beograjski zdravnik dr. Milorad Velimirovič je bil v soboto zvečer malone izgubljen življenje. Umorilna dvoravestavtarja na parku Strossmayer Jelena Velimirovič je prišla v ambulanto ravnatelstvo z namenom ubiti ga. Velimirovičeva ima fikšno idejo, da ji strežijo zdravnik po življenju. Ko jo je zdravnik poklical v ambulanco, je nenadoma potegnila samokres, v drugi roki je pa držala bodalo. Zaklicala je: Zda je vam osetljiv in hotela je iz neposredne bližine ustreliti na zdravnika, pa ji je samokres odpovedal. Samo temu srečnemu naključju se mora dr. Velimirovič zahvaliti, da je ostal živ.

Kakor vsako leto, tako tudi letos samo od 23. januarja do 11. februarja na vse naše blago, kljub našim znanim nizkim cenam. Pri nas je vsak komad vidno osnažen s ceno in od te cene dobite 20% popust!

IVAR OBLEKE:

Iz Ljubljane

—lj Nevedna Zupaničeva družina. Ni se še prav uveljavila rana po izgubi hčerke Mire v Zupaničevi družini v Ljubljani na Dolenjski cesti; Mira se je ponesrečila 1. 1935 na Grinotovu. Včeraj so pa Zupaničevi prejeli brzojavko iz Skopja, da je umrla sja Janez, ki je služil pri vojakih v Skopju. Bil je šele 21 let star in že prihodnji mesec bi odeslužil rok. Doma so se že veselili svidenja, zdaj se bo pa Janez vrnil mrtev domov. Janez je bil zelo simpatičen fant in zaveden član Sokola.

— Svojcem naše iskreno sožalje!
—lj Sejem kožuhovalne na velesejmu. Popoldne ob 14.30 se začne na velesejmu tradicionalni sejem kožuhovalne, ki ga organizira »Divja kožica«. Popoldne je bilo prost sejem, kakor prejšnja leta. Lovci in prekupevalci domače kožuhovalne so prodajali blago pred velesejmskim in v gostinah. Največ zanimanja je bilo za kune, malo pa za lisice. Kakešni so izgledi za popoldanski sejem, je zdaj še težko napovedati. Največ bo napredaj Hla, okrog 900. Kun ni posebno mnogo, okrog 70 zlatic in 40 belic. V splošnem je pa letos več blaga kakor lani. Kožuhovalna je precej dobra, ker je trajal nekaj časa mraz, vendar je najboljše gorska lisica. Na naše sejmne kožuhovalne je došel prihajalo največ kupcev iz Nemčije, Avstrije in Italije. Zda bo v tem pogledu nekaj sprememb, ker v bivši Avstriji in Italiji trgovine s kožuhovalno nimajo več v rokah isti ljudje kakor prejšnja leta.

—lj Dve tatvini zlatnine. Gostilničarja Stanka Marenčeta na Dolenjski cesti je že pred časom obiskal tat, ki je takrat odnesel nekaj obleke, prednočnim pa se je ponovno splazil v njegovo stanovanje. To pot je odnesel za 2500 din zlatnine. — Vlom v stanovanje je prijavil tudi Ivan Markelj v Pletersnikovi ulici. Vlomilec je v stanovanju vse prebrskal ter odnesel 21 bankovcev po 100 din, za 500 din kovane, ga drobiča ter zlat prstan, v katerega sta bila vdolana dva draga kamenčka. Markelj je oškodovan za okrog 3000 din.

—lj Oškodovan na univerzi. Akademiku Dušanu Kermevu je nekdo ukradel 300 din vreden hubertus-plašč in sicer s hodnika na univerzi. Oškodovanec je tatvino takoj prijavil, a tatu še niso mogli izslediti.

—lj Iz bolnice je pobegnila 19-letna hči služkinje Jožefa Brleza, doma od Sv. Trojice v Halozah, je nedavno prišla zaradi raznih grehov v pobojsvalnico v Begunjah, odkoder pa so jo morali poslati na zdravljenje v ljubljansko bolnico. Tam se je po podjetnem dekletu nudila prilika za pobeg, ki jo je Brlezo, va tudi izrabila in ponoči izginila kar v bolniški obleki. Ubežnica se najbrž skriva v mestu pri neki svoji prijateljici, zato je policija ne more izslediti.

—lj Dve tatvini koles. Z dvorišča železničarske nabavilne zadrage na Mass, rykovi cesti je nekdo odpeljal 700 din vredno kolo znamke »Waffenrade«, opremljeno z dinamo svetilko. Kolo znamke »Adler«, vredno 600 din, je bilo ukradeno gledališkemu uslužbencu Francu Povhetu in sicer izpred Trzinove gostilne na Poljanski cesti.

—lj Pod okriljem Prirodoslovnega društva bo predaval jutri 24. t. m. v mineraloiki predavalci univerze g. univ. prof. dr. ing. Alojzij Krži o temi: »Fotostatične metode v tehniki. Začetek ob 18.15.

—lj Dešila v starosti 3 in pol meseca se odda na svojo. — Informacije daje »Dejti dom kraljice Marije v Ljubljani. Lipčeva ul.

DOBER IZGOVOR
— E. O., že 25 let starega sina imate, pa se še vedno ozirate na vsakim dekletom.
— Seveda, ker iščem sinu nevesto.
— PRI ZDRAVNIKU
— Kako pa spite? — vpraša zdravnik pacienta.
— Takole, — odgovori pacient: zaitame gti, nagne glavo in je nasklon na roke.

ŠAN
— Zanimiva šahovska partija. Med Ameriko in Anglijo se je prišla odvijati zanimiva šahovska partija. Deset ameriških šahistov igra proti desetim angleškim šahistom, no da bi se medsebojno videli. Vsek šahist napravi mesečno samo eno poteto. Čim jo napravi, sporoči pisarno svojemu nasprotniku kako jo potegnil. Nasprotnik mu tudi pisмено sporoči, kakšno protipoteto je napravil. Predsednik 1500 članov hrovočnega ameriškega šahovskega kluba »James Steele« je izjavil, da je bilo podobnih šahovskih partij v Ameriki iznah 125. Člani od njegovega kluba igrajo tako partije s šahisti ameriških držav, Eden izmed njih je igral celo s nekimi kitajskimi šahistom in sicer tako, da sta napravila vsako tri mesece samo po eno poteto. Sedanja šahovska partija med Ameriko in Anglijo bo končana približno čez dve leti in pol. Partija ameriškega šahista s kitajskim se pa vleče že šest let.

Iz Ptujja
— »Detektiv Megla na ptijskem odru. Igralska družina tukajšnjega Dramskega društva nam je pod vodstvom spretnega režiserja g. Šiška v letošnji sezoni pripravila še več zabavnih večerov. G. Šišek se potrudil, da izbore vedno primeren repertoar. To pot si je izbral trijeznanosno veselejšo Jedeta Kranjca »Detektiv Megla«. Igra je zajela 15 časovnih ur volitev v narodno skupščino ter je polna duhovitih prireditev, ob katerih se človek nasmeje do solz, slasti bi, če se zamislil v posamezne politične dogodke, kar pisatelju gotovo ni bilo težko tako prisore zajeti. Scenarija je bila sicer preprosta, toda okusna, le svetlobni efekti so v nekaterih momentih to pot popustili. V splošnem je bila igra dobro podana, videlo pa se je pri nekaterih igralcih, da svoji vlogi niso kos. Odličen je bil šupan Andrej, ki ga je igral g. Wilhelm, poznalo se mu je, da dobro razume svojo vlogo. Gd. Prosenikova v vlogi Tinko pa to pot svoji vlogi ni bila dorekla.

20% popust
ANTON BRUMEC, LJUBLJANA
NASPROTI GLAVNE POŠTE

Najbrž se ni mogla živjeti v politične razmere, v katere se je res zelo težko vključiti, zlasti ženski. Detektiv Megla g. Močnik in njegova žena Eleonora gđ. Kovačeva sta bila v splošnem zadovoljiva. Manj zadovoljiva pa so bili občinski odborniki, ki so jih igrali gg. Bezjak, Kovac, Koželj in Fürst. Bilo je v njih premalo temperamenta. Tudi g. Samec v vlogi Jerneja ni bil najboljši, kakor ga poznamo iz drugih vlog. Vsekar pa je bilo občinstvo z igro zadovoljno, saj se je nasmejalo do solz. Igralci so bili bogato nagajeni s ploskanjem, posebno ob koncu igre, ko pride do spremembe režima in skupno zapojejo »Slovenec sem...«
Igro so igralci ponovili v nedeljo popoldne v gostinji Bradič v Rogoznici ob nabito polni dvorani dočim je bilo gledališče v Ptujju le srednje zasedeno in je majkalo veliko onih, ki vedno poudarjajo, da je treba gledališče obdržati z rednimi prireditvami, kar pa je težko ob tako slabi zasedbi.
— Odlikovanje. Z redom sv. Save III. stopnje je bil odlikovan šef sanatorija na Vurbergu g. dr. Boleslav Okolo-Kulak. Odlikovanje je zaslužnemu delavcu in šefu protituberkuloznega dispanserja izročil včeraj teden osebno srečni načelnik g. dr. Vičid v lepi slavnostni dvorani sanatorija na Vurbergu v navzočnosti zastopnikov vseh humanitarnih ustanov iz Ptujja in Vurberga in cerkvenih dostojanstvenikov. G. dr. Okolo-Kulak nima samo velikih zaslug za razvoj ruskega sanatorija za tuberkulozne na Vurbergu, marveč tudi za napredek ptujškega protituberkuloznega dispanserja, katerega šef je že dolga leta in obenem tudi predečni protituberkulozne lige v Ptujju. Čestitkam, ki so mu jih izrekli vsi odlični

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti. Izjave beseda Din 1.— davek posebej.
Za pisnene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

Sveže najfinejše norveško ribje olje iz lekarne dr. G. PICCOLIJA v Ljubljani se priporoča bladem in slabotnim osebam

POCENI smo znatno vsa zimska oblačila površnice, Hubertusa, perilo itd. P R E S E R, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

MALI OGLASI
v »Slovenskem Narodu« imajo sigurne uspeh! Beseda 0.50 par.

MODERNO IN KVALITETNO POHIŠTVO kuhinje, spalnice, jedilnice in drugo sajamo po kuhinjskih cenah. Rabljene spalnice in jedilnice, orodov les, še od Din 1.500.— Sprejemajo se naročila po lastnih in naših načrtih. »Oprava«, Celovška c. 50. 6. T. 35

KLISEJE in fotografije JUGOGRAFIJA, Ljubljana 3

DOPISI Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 8 Din

POT DO SREČE knjigo in ostale informacije dobite zastoj, ako se obrnete na posamezne psihografologe Kavarha, Zalec. 13.T

ZENITEV Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 8 Din

MLAD PRIMOGENI TEGOVCI in posredniki žel v svojo šnitvo pomagati s mlado gospodino, staro od 20 do 30 let, iz boljših krogov. Neomane pomoči s stiko na upravo lista pod »Lapa bodočnost«. I. 237

predstavniški naše javnosti, se pridružimo tudi mi!
— Ogenj je izbruhnil pri posetniku Belinger Adolfa v Križevcih pri Vurbergu. Ogenj je začel na skodni in se je oženj kmalu razširil na vse domačije. Belinger je že kmalu pogorel in si je s pomočjo zavavalnine postavil lep nov zidan dom, ki je sedaj postal žrtev plamenov. Poslopje je pogorelo do tal in so le s težavo rešili živno in pohištvo. Najemniku Girmiču je pa zgorelo veliko pohištva, tako da ima škodo okoli din 4.000.—, dočim trpi gospodar sam škodo nad din 35.000.—. Radi suma je bila neka oseba aretirana in izročena sodišču.

Gospodinje o trošarini na sladkor

Zanimiv prispevek k vprašanju pretiranih cen sladkorja v naši državi

Ljubljana, 23. januarja
Gospodinje so nam poslale za osvetlitev vprašanja o znižanju trošarine na sladkor ta prispevek, ki nedvomno zasluži pozornost.
Kako velikega pomena je sladkor za gospodinjstvo, za prehrano in zdravje otrok pa tudi odraslih, vemo menda najboljše gospodinje, ki se čudimo, da je tako pomembno število umetno podraženo. Najbolj je sladkor podražen zaradi državne trošarine, ki znaša pri kristalnem sladkorju 7.50 din na kg; k temu je pa treba še prišteti 0.36 din prometnega davka in 0.20 din mestne trošarine, tako da obdavčitev znaša skupno 8.06 din, pri sladkorju v kockah pa celo 9.14 din. Sladkor je pa drag tudi zaradi tega, ker sladkorne tovarne, ki so v rokah bank, hočejo čim več zaslužiti.
Že l. 1933 je Zveza gospodinj na javnem zborovanju ženske zveze opozorila javnost in oblasti na škodljive posledice podražitev sladkorja zaradi zvišanja državne trošarine (sredi 1932 leta) od 5 na 7.50, odnosno 8.50 din. Sladkor se je tedaj podražil od 13 na 16 din. Zaradi podražitev sladkorja se je skrti konzum konzervirane sadija in sadnih sokov. Ko je bil l. 1930 sladkor najcenejši pri nas, sipa 11.50 din kg, se je vkuhanje sadija in kuhanje marmelade zelo razširilo med ljudmi. Poslej pa mnoge gospodinje niso več vkuhale sadija in si pripravljale marmelade za zimo. Prav tedaj se je pa razširilo »konzerviranje« sadija v — žganje, ker je bila žganjkuha oproščena vseh davkov in nadzorstva.

Gospodinje, ki smo se zavedale, kako škodljive so posledice razširjene žganjkuhe in čedalje manjše porabe sladkorja, nismo mirovale ter zahtevale pocenitev sladkorja. Zdi se pa, da smo bile povsem osamljene ter nas ni nihče poslušal. Vpraševale smo se, zakaj je prav za prav pri nas sladkor tako drag. Pozvedele smo, kako je po svetu ter sprevidele, da je v naši državi poraba sladkorja najmanjša, trošarina pa za Italijo najvišja. Toda v Italiji sladkor nima tako velikega pomena kakor pri nas, ker imajo mnogo južnega sadija. Trošarina na sladkor znaša v dinarjih: v Franciji 1.91, na Poljskem 2.48, v Nemčiji 2.84, na Češkoslovaškem (pred septembrom) 3.10, v Rumuniji 3.42, Albaniji 3.54, na Madžarskem in v Bolgariji pa 5. Na Češkoslovaškem porabijo na leto na prebivalca 24 kg sladkorja, v Nemčiji 22, na Poljskem 20, v Franciji 23, v Italiji 8, pri nas pa samo 5.50 kg.

L. 1934 je stopila Zveza gospodinj v zvezo s Kmetijsko družbo zaradi velikopotezne akcije za večjo porabo sadija, ki bi ga vkuhaval s cenami sladkorjem. Kmetijska družba je bila pripravljena založiti denar za sladkor in sadije, toda do akcije ni

prišlo, ker so gospodinjam odbili prošnjo za trošarine prosto dobavo sladkorja, ki ga je bilo tedaj nakupitvega nad 1.500 vagonov in skladiščnih sladkornih tovarn. Predlanskim in lani je bil dodeljen trošarine prost sladkor, kolikor je bilo preseška v tovarnah, na Češkoslovaškem za porabo v gospodinjstvih revnim ljudem, bolnicam in socialnim ustanovam. Naše gospodinje so prošile samo za enako dovoljenje.

Toda naše sladkorne tovarne si znajo pomagati drugače, če hočejo izprazniti skladišča. Poraba sladkorja se je občutno skrbila in lastniki tovarn so se začeli bati za dobiček. Zato so začeli pritiskati na pridelovalce sladkorne pese, da se je izredno pocenila. Zda je pri nas sladkorna pesa med številnimi državami najcenejša. Cene znašajo za metrski stot (v dinarjih), v Angliji 4.20, v Franciji 5, na Poljskem 3.30, v Nemčiji 3.52, na Češkoslovaškem 4.20, v Rumuniji 2.50, Turčiji 4.30, pri nas pa samo 2.15.

Po podatkih Zveze kmetijskih zadrug pridelovalcev sladkorne pese v Smederevu, sladkorne tovarne l. 1936 niso hotele prevzeti sladkorne pese od zadrugarjev ter je prihodek ležal na prostem pozimi do februarja, ko so blago končno prevzele državne tovarne. Toda tedaj je pesa izgubila že skoraj polovico svoje vrednosti. Po informacijah zveze valja tovarne produkcije kg sladkorja le 2.50 din, da bi bila prodajna cena lahko 3.50 do 4 din, a ne nad 5 din. Svetovna tovarniška cena se pa giblje okoli 3 din. V boju med sladkornimi tovarnimi in pridelovalci sladkorne pese so podlegli pridelovalci, pesa se je zelo pocenila in pridelovanje se je začelo občutno krčiti, da smo lani porabili že vse zaloge sladkorja, letos pa znaša primanjkljaj, kakor znano, okrog 1000 vagonov sladkorja, kolikor ga bomo morali uvoziti. Zaradi tega se je sladkor na novosadski borzi že podražil.

V nobeni državi ni sladkor dražji kakor pri nas, tudi v Italiji ne (13—14 din), kljub višji trošarini. V vseh državah si prizadevajo, da bi se sladkor pocenil. L. 1936 se je pocenil na Poljskem, ko so znižali trošarino, od 43.50 zlotov na 37 zlotov 100 kg. Pocenili so pa tudi prevozno tarifo. Zda je sladkor na Poljskem po 9.50 din kg. L. 1935 se je pocenil sladkor v Turčiji, v enem letu pocenitve se je poraba povečala od 4.614 na 8.845 ton!

Organizirane gospodinje smo sprevidele, da smo izprale vse zakonite možnosti v prizadevanjih po pocenitvi sladkorja. Zda se obračamo na javnost, naj podpre naša stremiljenja in nam polkaže način, kako naj nadaljujemo boj, ki smo ga začele in vodile brez vsake zaslombe in razumevanja.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

ZACETEK: 5. MARCA
60% POPUSTA NA NEMSKIH ŽELEZNICAH, ZNATNI POPUSTI V DRUGIH DRŽAVAH.
Vsa pojasnila dajejo: ZVANIČNI BIRO LAJPCISKOŠ SAJMA
Beograd — Knez Mihajlova 33-1.

In častni zastopniki:
ING. G. TONNIES, LJUBLJANA, Tyrševa 33. — Telefon 27-62 in
JOS. BEZJAK — MARIBOR, Gosposka ulica 25. — Tel. 20-97.

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 8 Din

BOLJŠE DEKLE išče službo k boljši družini ali k samostojnemu gospodu za gospodinjstvo. Nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Slov. Naroda pod »Marljiva«. 230

DEKLE staro 25 let, vajeno kuhanja, šivanja, govori nemški, želi mesto kuharice pri manjši družini. Gre tudi za samostojno gospodinjstvo. Nastop 1. februarja. — Naslov: Karolina Kovačič, Makole. 251

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 8 Din

VINO prvovrstno bizeljako, rdeče in belo proda ravnatelj Cernelč Oskar, Celje, Cankarjeva 11. 252

VAGON BUKOVIN DRV lepih, suhih, prama seno sladko, kozolec s 8 okni, ter razno gospodarsko orodje proda Sršen, Zagorje. 250

Makulturni papir

preda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5

NAJBOLJŠI TREBOVELJSKI premog

brez prahu
KOKS, SUHA DEVA
L. POGAČNIK
Bohoritova 5 — Telefon 20-59
24. L.

MEDARNA
Prva specialna trgovina za med, Ljubljana, Židovska ul. 6, nudi prvovrstne sortirane cvetlični med lastnega pridelka in od najkakovostnejših čebelarjev po najnižji ceni. Na delo in na drobno. 12.T

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 8 Din

STAVNA PARCELA na lepem kraju blizu postaje Sk. Loka, ugodno naprodaj. — Informacije: Suha št. 21 — p. škofja Loka. 252

HIŠE, POSESTVA trgovine, industrije, hotela, restavracije, gostilne, bufete, mlekarne itd. kupuje in prodaja hitro in solidno po vsej državi. Pojasnila dobite proti prednakažilu 3.— din v znamkah: Central, Zagreb, Tomičeva 7. 253

Izvrstna češka veseloigra: Upniki na plan

Užigala je neprestano in izživala aplavze med vse lepe predstave

Ljubljana, 23. januarja. »Ves svet je preplavljen s špekulanti, sleparji in parasiti, in ni nam druge rešitve kot da se pravični in pošteni ljudje združimo v fronto proti napadom lopovov,« pravi dramatik Karel Piškor z jezikom svojega junaka, odvetniškega solista, tatarja in nato bančnega blagajnika Jazbeca.

Gre torej za proketo resnico, ki bi n. pr. slovenskemu dramatikumu dala snovi za tragedijo ali vsaj za prav brčko dramo. Čeh Piškor pa je pač spoznal in globoko občutil značaj sodobnosti ter je napisal prešerno veseloigro. Z Jazbecem je ustvaril Dona Kihota 20. veka, a njegov Kihot se ne osmeši in ne umre v obupu nad bankrotom svojih iluzij, temveč sijajno zmaga. Poslavlja se od nas s sklepom: »Na požganih plantažah prevar in goljufije ustanovimo vlado človeške pravičnosti!«

Piškor ima torej vedro, optimistično dušo, ki jo je naše občinstvo takoj začutilo in zljubilo. In dokazal je iznova, da učinjuje s odra globlje, ako se ne togotijo, ne proklinjajo in se jokavo ne kremžijo nad propadlostjo naše dobe, nego da se drži staroklasnega gesla Ridendo dicere verum, t. j. da se široko, dasi žalčno zakrohoteš in prav židano izpoveš.

Skodoval bi privlačnosti te silno aktualne veseloigre ako bi zdajle pripovedoval njeno vsebino. Naše občinstvo jo je uživalo z nasladi in že dolgo se ni zgodilo kakor to pot, da so zagnali med dejanji kar neprestano aplavzi, spremljani po najbolj zadovoljnim smehu.

Režiser prof. Ošip Sest, ki je to češko, tudi tehnično zelo spretno napisano delo našel, poslovenil in prav lepo izrežiral, je z njim uvrstil v naš repertoar ljubeznivo in duhovito igro, ki je sijajno uspela ter bo prav gotovo privabila v gledališče še marsikoga. In vsakdo bo ob nji užival ter odhajal zadovoljen.

Lahka je ta veseloigra, toda ne plehka, temveč polna pušic in strelcev ki vsi zadevajo v črno. Godi se v Pragi, a bi se ali se je tudi že — lahko godila v Ljubljani in še marsikje. Povsod so bile in so še takele »velevoljufarne« za obranbo poštenih ljudi, kakršna sta ustanovila advokat Loman (Gregorin), »falot« v mehanografov« in bankir Hegner, »falot brez meje«. Osleparila sta za prihranke celo vrsto preprostežev, a okradla za dote 300.000 Kč celo Hegnerjevo ženo in za dedščino 260.000 Kč njeno nečakinjo Vero Hra-

decko. Kako stari poštenjak Jazbec v službi koncipijenta Menšika pripomore vsem do pravice, to je vsebina resnično vesele in bistre igre.

Na muho sta vzeta in temeljito prestreljena bankirstvo in advokatstvo povojne dobe. Toda nikakor ne vesplošno, generalizirajoče. Le izvrški teh dveh stanov, ki jih je seveda preveč, so tu naslikani s kruto realistično. Pokojni blagi odvetnik dr. Horacek lebdi nad vsem dejanjem v svetniško vrgledni podobi, a Češka živnostenska banka stoji tu v kontrastu nešteti bank Hegnerskega tipa. Tako ni ta zdrava, jasna in toplo iskrena veseloigra žaljiva za noben poklic.

Predstava je bila prav dobra, čeprav je spričo razigranosti sodelujočih in duhovnega sodelovanja publike več pušic in strelcev utonilo ali padlo pod klopo. Želim in se ne dejam, da bodo pri reprizah sedeli in zadeli prav vsi, ker vsakega je škoda. In želim si še manj pretiravanja in še več realizma v vsaki sceni.

Gregorin je bil odvetnik, Skrbinešek pa bankir, posmeta iz življenja in vsa polnokrvna tipa. Jerman je nad vse simpatični koncipijent in ljubimec Vere. Nablocka energična, a tudi ostro šaljiva Hegnerica, V. Juvanova srčkana Vera, Boltarjeva prikupna tipkarica, Gabrijeličeva krepka in čisto naturalna Suzi, dekle iz predmestja, izvrsten tip je ustvaril Potokar s krčmarjem Trahtarjem, a Danes komično, hkratu usmiljenje zbujajočo osebnost nesrečnega krojača Pavelke.

Sever, naš najmlajši član drame, je že parkrat dokazal, da ima podlago za lep razvoj v karakterizaciji. Praski vlonilec, najet po firmi Loman-Hegner, se je obnesel le deloma, ker pač ne pozna pravih Pepikov, čisto nejasno govori, se pretirano kremži ter se v svoji igri ponavlja. Treba je poglobitve in učenja.

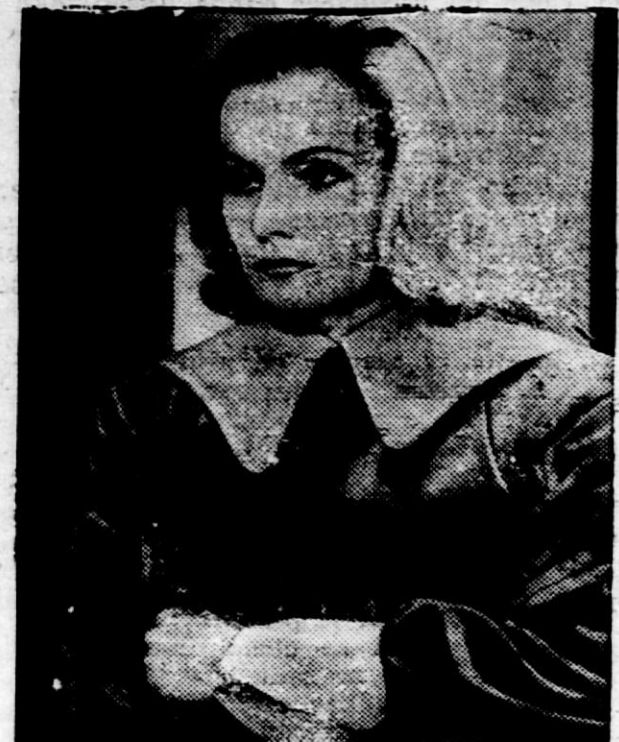
Glavno ulogo, solistatorja poštenjaka, brezplačnega predsednika »Udruženja za samopomoč finančnih brodomolcev«, je imel Emil Kralj. Ustvaril je krasno, učinkovito osebnost, ki je ves večer izživala priznanje ter žela kot duhovita igralska kreacija popoln uspeh.

Zopet nam je podaril češki dramatik izjemno prijeten večer, ki je zadovoljil našo dušo in naš duh. Zato si želimo še več takih, ki dokazujejo, da je češka dramatika na sodobnem višku in pa — da sta Čeh in Slovenec resnično brata istega ritma v srcu in možganih.

Fr. G.

Koniec slave Grete Garbo

»Motion Pictures Herald« priobčuje temeljito študijo o najslavnejših ameriških filmskih zvezdah v lanskem letu. Tabela zvezd ni sestavljena po javni anketi, temveč strogo in zanesljivo po dohodkih filmov v Zedinjenih državah pod osemim kotom tega uspeha živja največjo popularnost Shirley Temple. Njeni filmi polnijo vedno po več mesecev vse kinematografe. Nji sledita Clark Gable in Sonja Henie, potem pa Mickey Rooney, Spencer Tracy, R. Taylor, M. Loyola, Jane Withersanova, Al. Fayeve in Tyrone Power.

Američani se čudijo, da v tem seznamu ni Grete Garbo in razlagajo si to tako, da lani ni nastopila v nobenem filmu vrste Violette. Isti list pa priobčuje ob enem nadaljnjo tabelo zvezd, ki jih smatra za največje umetnike ameriškega filma v lanskem letu ne glede na donos njihovih filmov. To so v prvi vrsti G. Cooper, W. Bery, J. Macdonaldova, Jeana Durbinova, Don Ameche, D. Lamourea, Ginger Rogersova, Irene Dunneova, Javel Muni in W. Powel. Torej zopet brez Grete Garbo.

Japonske šole za neveste

Za utrditev svojega gospodstva v Manžukuu so naselili Japonci v obmejnih krajih na tisoče kolonistov, ki bodo obmejnja straža in po potrebi tudi rezerva, če bi prišlo do novih spopadov z ruskimi obmejnimi stražami. Naseljevanje je šlo gladi, končno so se pa pojavile neprijetnosti. Japonci so namreč naselili ob meji same mladenčice in ti so postali nezadovoljni, ker morajo že več let živeti pusto življenje samcev. Ko so zdaj oblasti ugotovile, da jih je mnogo skrivaj odšlo nazaj na Japonsko, so sklenile navezati jih na novo domovino z rodbinami.

Na spomlad pošljejo v Manžukuo kolonistom neveste, vzgojene in izšolane za trdo življenje. Kmetijsko ministrstvo je ustanovilo v različnih krajih Japonske 35 šol za neveste kolonistov v obmejnih krajih. Dekleta od 13. do 18. let bodo posejale v teh solah dvomesečne tečaje, kjer se bodo učile delati na polju, kuhati, šivati in opravljati druga domača dela, ki jih mora znati kolonistova žena. Dekleta se lahko prijavijo prostovoljno, lahko jih pa tudi oblasti same določijo za tečaj, če bi bilo prostovoljnih prijav pre malo. Oblasti same jim pošljejo potem primerne ženske v Manžukuo, kamor jih pošljejo na državne stroške.

V drugih solah se bodo učila mestna dekleta opravljati poljska dela. Ker je vzela vojna proti Kitajcem japonskemu poljedelstvu mnogo meških moči, so jih morale nadomestiti ženske. To vprašanje bo postalo zdaj pereče spomladi, ko bo treba obdelavati zemljo. Največ dela bo na poljih riza, da se odvrne nevarnost, da bi bila letina znatno manjša od lanske. Japonske oblasti hočejo spraviti iz mest večino proletarijata na kmete, kjer naj dela, da ne bo več brezposelnosti. Ta akcija s. vodi pod geslom »Zmage na domači fronti«.

Boj za znamke v Parizu

Postopje pariske glavne pošte v ulici Louvre je seveda tudi središče za poste restante. Vsi tučji iz vseh krajev sveta od Nigerije in Guatemale do Siamu in Peru si puste sem pošiljati svojo pošto. Po nedelji je pred okenci pošte restantne kakor v babulonskem stolpu. Tučji izročajo uradnikom svoje potne liste pri 16 okencih istočasno in proti nizkemu prispevku dobivajo vesti o svojih rodbinah. Pred okenci sliši najprej mešanico jezikov. Statistika dokazuje, da je Pariz mesto,

kamor prihaja vsako leto največ tučjev iz vseh krajev sveta.

To so opazili končno tudi pariški fanti, strastni filatelisti. Čim imajo le malo prostega časa in čim jih izpuste iz šol, drve na glavno pošto, kjer čakajo v gručah pred okenci in opazujejo vse zanimive tučje. Gorje mu, kdor ima žolto pošto, črno kožo, južnoameriški ognjevit pogled ali svetle lase Skandinavca. Takega tučja takoj obkolijo mladi zbiralci znamk in začno milo prositi naj jim da znamke s pisma, ki ga niti odpreti še ni utegnili. Vedno tučjev se da tako preprosti. Med pariško šolsko mladino je strastnih filatelistov vedno več.

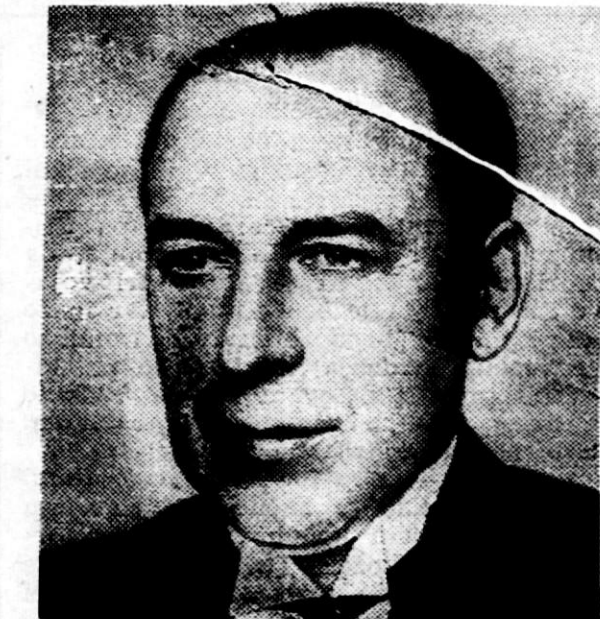
Smuka namestu protiletalske obrambe

Zakaj so Londončani hudi na ministra protiletalske obrambe Johna Andersona

Običajni sprevid demonstrirajočih nezaposlenih v Londonu si je izbral oni dan namestu slovečega Chamberlainovega dekleta (Francoski imenujejo ta kos pacifiistične oborožitve duhovito porte malheur namesto običajnega porte bonheur) nov objekt. To je bila fotografija iz jutranjih listov, prikazujejoča ministra protiletalske obrambe sira Johna Andersona, kako se v St. Moritzu v kraljestvu zameženih švicarskih gorskih velikih navdušuje za zimski sport. Sprevid se je ustavljal pred poštnim uradom v City in tajnik narodne zveze nezaposlenih delavcev Wal Hamington je izročil uradniku za okence brzojavko, naslovljeno na palači:

»Zelo nezadovoljni smo s tem, da si v teh kritičnih dneh sir Anderson dovoljuje smuko v švicarskem mestu, da bi z nami govoril o tem, kako bi hitro zgradili jeklene zaklone proti letalskim bombam, za katere je parlament dovolil 20.000 funtov sterlingov. Zgraditev teh zaklonov pomeni dobro plačano delo za 10.000 delavcev in sicer ne samo za težake, temveč tudi za strokovne moči vseh panog. Hočemo vedeti, zakaj se to delo ne more pričeti takoj, ko vojna nevarnost ni minila.«

Novinarjem je pa Hamington dejal: »Zelo nezadovoljni smo s tem, da si v teh kritičnih dneh sir Anderson dovoljuje smuko v švicarskem mestu, da bi z nami govoril o tem, kako bi hitro zgradili jeklene zaklone proti letalskim bombam, za katere je parlament dovolil 20.000 funtov sterlingov. Zgraditev teh zaklonov pomeni dobro plačano delo za 10.000 delavcev in sicer ne samo za težake, temveč tudi za strokovne moči vseh panog. Hočemo vedeti, zakaj se to delo ne more pričeti takoj, ko vojna nevarnost ni minila.«

Sir Anderson

John Hamington pa ne gleda na teh 20.000.000 in na jeklene zaklone samo iz vidika gladujočih članov zveze nezaposlenih, ki so seveda jezni na ministra, da se hodi smučati v švicarsko, namestu da bi sedel za svojo pisalno mizo v Londonu ter razdelil delo in kruh med nezaposlene. Strokovne organizacije so celo zelo zadovoljne s tem, da se sir John navdušuje za švicarske gore in da ne zapravlja denarja v Londonu. Sir John Anderson je namreč takoj, ko je bil v decembru imenovan za ministra za koordinacijo pasivne obrambe, objavil program, ki je nagnal mnogo strahu vojaškim krogom. Izjavil je namreč, da na angleških tokih ni mesta, ne časa in ne denarja za graditev podzemnih betonskih zaklonov za dobrih 40.000.000 ljudi in da proti težkim letalskim bombam itak ni nobene obrambe. Zato je on kot pristojni minister odločil za jeklene zaklone, ki sicer ne obvarujejo nikogar pred prvimi eksplozijami težkih bomb, zato pa nudijo zaščito pred drobič bomb in prav ti drobci so nevarni, kajti redko se pripeti, da bi padla človeku bomba na glavo. Tudi v svetovni vojni se je pokazalo, da ubijejo največ vojakov drobci topovskih granat in letalskih bomb, ne pa bombe same.

Londončani se pa niso dali pomiriti s stoično filozofijo sira Johna in mnoge se glasovi zahtevajoč temeljito revizijo An-

KAJ GA NAJBOLJ JEZI

Starejša dama moču pri dvigalu: To mora biti pa zelo neprimerno voziti se neprestano gori in doli.
— Da, gospa.
— Kaj vas pa pri tem najbolj jezi, vožnja doli?
— Ne, gospa.
— Torej vožnja gori?
— Tudi ne, gospa.
— Aha, torej ustavljanje.
— Tudi ne, gospa.
— Zdaj bi pa res rada vedela, kaj je vam najbolj neprimerno.
— Izpraševanje, gospa.

— Izpraševanje, gospa.

Slovenjgraške občinske zadeve

Slovenjgradec, 21. januarja. V soboto popoldne se je vršila v občinski sejni dvorani pod predsedstvom župana g. dr. Piceja prva letnišnja seja slovenjgraške občinskega odbora. Med drugim je bilo na nji sklenjeno, da se najameta pri slovenjgraški okrajni hranilnici dve kratkorokni posojili in sicer 14 tisoč din za popravno cest, 25.000 pa za kritje stroškov ob priliki otvoritve Zdravstvenega doma. Odbore se načrti za nad, zidavo šole v Selah in bodo znašali skupni stroški ca. 180.000 din. Živahno debato je sprožilo vprašanje zidanja nove šole v Slovenjgradu, ker so okolici ostro nasprotili proti nameravani zidavi, katere stroškov obubožani kmet ne bi mogli nositi. Tozadevna je občina že zamenjala z župniščem svoj 7.800 kvadrat. metrov velik vrt s ca. 5.500 kvadrat. metrov velikim župniščim zemljiščem, kjer se naj zgradi nova šola. Končno je bilo s 14 proti 4 glasovom sklenjeno, da se naprosi banška uprava za komisijsen ogled zemljišča in napravu točnih načrtov.

Po sprejetju novih občanov v domovinsko članstvo in podelitvi novih ubožnih podpor je bil ustanovljen prvi krajevni turistični odbor, ki bo prevzel dosedanje delo turističnega odbora. Nadalje je bilo iz preostanka občinskega proračuna za l. 1936/37 votiranih 18.000 din za regulacijski načrt, 2572.50 za popravilo cerkve v Selah, 5000 din za prosvetni društvi v Starem trgu in Slovenjgradu, 6000 din za kopalnice in 2000 din za ubožni sklad. Po računskem zaključku in bilanci mestne elektrarne, ki izkazuje v preteklem letu 19.575.50 din dobička, je župan zaključil sejo.

Iz Zagorja

— Kolesa in druga vozila je treba javiti in vplačati odgovarjajoče pristojbine na občini do konca tega meseca.
— Duševno bolnega mladenčca, o katerem smo že poročali, da je s svojim vedenjem povzročal nemalo razburjenja in ogorčenja, pa tudi pomilovanja, so v četrtak izvažili do avta in ga potislili vanj ter odpeljali na oddelek za duševno bolne v Ljubljani.

— toda za svojo osebo sem trdno prepričan, da je bil kapitan Arthur Lucas umorjen.

— Prosim te, nadaluj in povej, kako si prišel do tega zaključka. Zakaj mi nisi že poprej tega omenil?

— Ker mi je prišlo to na misel šele v trenutku, ko sem stopil v to sobo, ko sem se ozrl na to veliko mizo in na naslanjač, v katerem je kapitan navadno sedel. In v tistem trenutku mi je nenadoma stopil pred oči. Videl sem ga v duhu, tako jasno, kakor da bi stal živ pred menoj. Mislim sem si ga, kako odhaja skozi ta vrata, njegovo dva metra visoko postavo, korenjaka, težkega najmanj 130 kg. Videl sem njegove dolge roke, krepka ramena, širok, zaripel obraz, krive noge, njegova ogromna stopala. In takega človeka da bi veter vrgel čez ograjo?

Ob zgovorni kretnji je obmolnil. Guy Lucas se je prijel za glavo.

— Toda to je strašno! — je dejal.

— Umor je vedno strašen, — je pritrdil advokat. — In vedno pride na dan.

— Kolikor se spominjam, se ni pisalo o tem, da bi ga bil veter vrgel čez ograjo, temveč da se je pod pritiskom vetra opotekel in da ...

— Pod pritiskom vetra naj bi se bil opotekel? — je vzkliknil John Cable. — Petnajst let je hodil na kapitanski mostiček svoje ladje, znal je držati ravnotežje, tudi če se je ladja gugala v najstrašnejšem viharju. Zdaj mi pa hočeš natveziti, da se je ta orjak opotekel in padel raz streho svoje lastne hiše.

Nicholas Silver:

Hiša groze

roman

John Cable se je zamislil. Vroče je želel priti čim prej iz skrivnostne hiše in iz dna duše je občudoval pogum tega človeka, ki si da je upal ostati tu sam. To mu je vilo nekaj poguma.

— Morda me čaka drugo delo, — je dejal, — toda prva moja dolžnost je ostati pri tebi. Nikamor ne pojdem.

Lucasov obraz je spreletela senca, toda na Cableove besede je molčal. Vrnila sta se v knjižnico in sedla k peči. Cable pa ni mogel sedeti prekrižanih rok. Vstal je, jel hoditi po sobi in njegovi možgani so pri tem delovali kakor še nikoli poprej. Delovali so tako mrzlično, da je glasno izgovarjal zaključke.

— Vse to je tako čudno — je govoril polglasno. Najprej to, da se je pričelo prav za obletnico kapitanovega rojstva ...

— Kaj se je začelo? — je vprašal Lucas. — Edino, kar se je zgodilo, je bilo to, da je veter odprl oknice.

— Misliš tiste, ki so me privedle sem? Dobro, to je mogel storiti veter in ko si jih šel zapret, sem zapazil v oknu odsev tvoje žepne svetilke

Da, to je povsem jasno in dobro pojasnilo. Toda gotovo mi ne boš hotel natveziti, da je tudi drugi oknice odprl veter.

Zunaj besneča nevihta je znova stresla vso hišo.

— Zakaj pa ne? — je vzkliknil Guy Lucas. — Kar poslušaj.

— Kar verjemi to, če hočeš, — je odgovoril Cable, — toda jaz ne verjamem. Vrniva se k temu, kar se je zgodilo tu pred letom dni.

— Kaj je na tem posebnega?

— Jaz nisem bil z razlago nikoli zadovoljen.

Guy Lucas ga je presenečeno pogledal.

— O čem pa govoriš, prosim te? Ti nisi bil nikoli zadovoljen s pojasnilom o smrti kapitana

Arthurja Allena Lucasa?

— Tako je! V tem pojasnilu je bilo nekaj nenaravnega.

Guy Lucas se je udobno zleknil v naslanjaču in si prižgal cigareto. Voni tlečega tobaka je razpršil strašne sence v knjižnici in jo napolnil z ozačjem udobnosti. Na Cablea je vplivalo to kakor topli solčni žarki.

Kapitanova smrt

— Kolikor se spominjam, — je nadaljeval advokat obujajoč spomine na to, kar je bil slišal čital, — je bil kapitan Arthur Allen Lucas baš trčil s svojimi gosti, zbranimi okrog mize, v tej sobi. Potem je pa odšel po stopnicah na svoj razgledni balkon — kapitanski mostiček nad pročeljem hiše. Kmalu se je začel strahoten krik — krik, ki se izvije človeku iz grla, kadar umira.